

Araştırma Çalıştayı: Türkiye’de Anayasal Politika II

15 Temmuz 2016 tarihinde başarısızlığa uğrayan darbe girişiminden bu yana Türkiye’de anayasa politikalarına köklü değişimler damga vurdu: O zamandan bu yana yürürlükte olan Olağanüstü Hal’e dayanarak, mütemadiyen, daha şimdiden onbinlerce memura işten el çektirilmesine ve görevden alınmasına yol açan ve mevcut hukuki düzeni kısmen yürürlükten kaldıran kanun hükmünde kararnameler yayınlanıyor. Kanun hükmünde kararnameler aracılığıyla yönetim, eğitim sistemi ve milli güvenlik gibi birçok siyasi ve toplumsal alana nüfuz ediyor. Bu süreç, anayasa politikalarıyla ilgili ciddi sonuçlara yol açmakta: Örneğin, 2017 yılının Aralık ayında yürürlüğe giren bir kanun hükmünde kararname, darbe girişimine ve onun devamı olduğu iddia edilen “terör eylemlerine” karşı fiillere ceza muafiyeti güvencesi veriyor.

“Türkiye’de Anayasa Politikası II” araştırma atölyesinin çalışmalarının çıkış noktasında, güncel anayasa değişiklikleri ve Olağanüstü Hal esnasında gerçekleştirmeleri yer alıyor. Türk ve Alman bilim insanları, paralel olarak organize edilen çok sayıda araştırma aracılığıyla, Türkiye’de hukuk devletinin değişken gelişimini ve karşı karşıya olduğu çok çeşitli sınavları farklı bilimsel, yöntemsel ve konusal perspektiflerden analiz ediyor.

Araştırma atölyesi, proje aşamasında, 2011-2013 yılları arasındaki anayasa yapma/değiştirme sürecinin başarısızlığa uğramasının yanısıra, güncel anayasa tartışmalarını mercek altına alıyor. Atölye üyeleri, başka şeylerin yanında, anayasa yapma/değiştirme sürecinde referandumların ve cinsiyet politikalarının rolünü inceliyor. Devamında araştırma atölyesi, ikinci teşvik döneminde, dar anlamda anayasa yapmanın/değiştirmenin yanında başka aktör ve kurumlara yoğunlaşıyor. Bu aşamada araştırmaların odağında otoriter ve popülist emareler ışığında hukuk devletinin dönüşümü ve Olağanüstü Hal’in sonuçları yer alırken, Olağanüstü Hal sırasında parlamento çalışmalarının -gerek şu andaki gerekse geçmişteki- durumu ve koşulları ile düşünce ve toplantı özgürlükleri hakkındaki zaman içinde

değişikliğe uğrayan yargı pratikleri araştırılıyor.

Bu hususların incelenmesi, demokrasisini pekiştirmek ile yeniden otokratlaşmak arasında yol ayrımındaki Türkiye'nin siyasi sürecine daha derinlemesine bakma olanağı sağlıyor. Böylece karşılaştırmalı bir perspektif için çok sayıda temas noktası beliriyor: Türkiye'deki gelişmeler, başka vakalarla tarihi, bölgesel ve sorun odaklı olarak karşılaştırılıyor.

Araştırma atölyesi üyeleri, düzenli olarak gerçekleştirilen atölye toplantılarında ve kürsünün <https://www.sowi.hu-berlin.de/de/lehrebereiche/osteuropa> adresinden ulaşabileceğiniz web sitesinde çalışmalarından bölümler aktarıyor. Ayrıca Berlin'de üç ayda bir düzenlenen "public lecture"lar da atölye ve çalışmaları hakkında fikir edinme olanağı tanıyor.